

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/272/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7218200214
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marianna Hrabovecká
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2019:7218200214.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marianny Hraboveckej a členiek senátu JUDr. Diany Solčányovej a JUDr. Ludviky Bodnárovej vo veci starostlivosti súdu o maloletú Q. B. nar. XX.X.XXXX a maloletú B. B. nar. XX.XX.XXXX zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, Staničné námestie č. 9, Košice detí rodičov Ing. P. B. nar. X.XX.XXXX bývajúcej v A. Z. P. XX zastúpenej advokátkou JUDr. Kristínou Piovarčiovou so sídlom Advokátskej kancelárie v Košiciach na Štúrovej 20 a F. B. nar. X.X.XXXX bývajúceho v A. Z. P. XX zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Cáfalom so sídlom Advokátskej kancelárie v Košiciach na Murgašovej 3 v konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Košice II z 29.5.2018 č.k. 19P 6/2018-100 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v napadnutom výroku o zverení maloletých detí Q. a B. do striedavej osobnej starostlivosti rodičov a vo výroku osobitného režimu striedavej starostlivosti.

Zrušuje rozsudok v napadnutom výroku o výživnom pre maloleté deti Q. a B. od 31.10.2017 do právoplatnosti rozsudku a vo výroku o neurčení výživného a v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozsudkom z 29.5.2018 č.k. 19P 6/2018-100 zveril maloleté deti Q. a B. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ktorá sa bude realizovať v týždenných intervaloch s intervalmi striedania každú nedeľu o 18:00 hod. s miestom preberania maloletých detí v mieste bydliska rodiča, ktorý deti odovzdáva. Ako prvá bude mať maloleté deti v starostlivosti matka, a to od nedele 18:00 hod. v týždni, v ktorom nadobudne právoplatnosť tento rozsudok. Rozhodol, že osobitný režim striedavej osobnej starostlivosti platí nasledovne: maloleté deti budú v osobnej starostlivosti otca každý páry rok počas vianočných sviatkov od 22.12. od 17:00 hod. do 25.12. do 17:00 hod. a každý nepáry rok od 20.12. od 17:00 hod. do 2.1. do 17:00 hod. a každý nepáry rok počas veľkonočných sviatkov od piatka pred veľkonočnými sviatkami od 17:00 hod. do utorka nasledujúceho po Veľkonočnom pondelku do 17:00 hod.. Otec je povinný za obdobie od 31.10.2017 do právoplatnosti tohto rozsudku prispievať na výživu maloletej Q. mesačným výživným 130 Eur a na výživu maloletej B. mesačným výživným vo výške 70 Eur vždy do 15-teho dňa v mesiaci dopredu matke maloletých detí. Počas trvania striedavej osobnej starostlivosti súd výživné neurčuje.

2. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie matka maloletých detí a navrhla, aby odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a zaviazal otca prispievať na výživu maloletej Q. 200 Eur mesačne od 31.10.2017 do právoplatnosti rozsudku a 100 Eur mesačne od právoplatnosti rozsudku (t.j. výroku o zverení Q. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov) do budúca, maloletú B. nar. 30.11.2013 zveril do jej osobnej starostlivosti s tým, že právo zastupovať a spravovať majetok dieťaťa majú obaja rodičia a otca zaviazal prispievať na výživu maloletej B. 100 Eur

mesačne od 31.10.2017 do budúca a upravil styk otca s maloletou B. každý páry týždeň od štvrtka od 7:00 hod. do nedele do 18:00 hod.. Odvolanie odôvodnila ustanovením § 365 ods. 1 písm. f/ a písm. h/ CSP a § 62 CMP. S rozhodnutím súdu prvej inštancie v celom rozsahu nesúhlasila, lebo napadnuté výroky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom sú v rozpore s najlepším záujmom detí. Vo vzťahu k maloletej Q., aj s ohľadom na jej vek, rešpektovala jej názor a súhlasila s jej zverením do striedavej osobnej starostlivosti, aj keď je toho názoru, že je daná základná kontraindikácia tejto formy starostlivosti titulom konfliktného vzťahu medzi rodičmi s nedostatočnou komunikáciou ohľadom podstatných skutočností súvisiacich s maloletými deťmi a obidve deti s dlhodobého hľadiska potrebujú skôr pokojné a stabilné prostredie, ktoré nevyčerpáva adaptačné kapacity ich osobnosti a neneurotizuje ich. Je toho názoru, že nie je v záujme maloletej B. zverenie do striedavej osobnej starostlivosti s ohľadom na jej nízky vek, veľký vekový rozdiel medzi sestrami a jej citovú naviazanosť na ňu ako matku. Striedavá starostlivosť u maloletej B. nezohľadňuje jej záujmy, ale skôr záujmy otca. Nesúhlasila s argumentáciou súdu založenou na nevhodnosti delenia súrodeneckej dvojice a vzhľadom k nízkemu veku maloletej B. a emočnej naviazanosti na matku je pre ňu z vývinového hľadiska signifikantnejšie stabilné uspokojovanie vývinovej potreby primárneho vzťahu s matkou a udržiavanie vzťahu s otcom a sestrou v zmysle jej návrhu. Udržiavanie a prípadný ďalší rozvoj súrodeneckej väzby je možný aj v prípade rozdelenia súrodencov vhodnou realizáciou ich stretávania sa. Rozdelenie súrodencov, aj keď v tomto prípade nejde o rozdelenie v pravom zmysle slova, skôr o nerovnakú formu starostlivosti o dcéry, nemá automaticky následok na súrodenecké väzby, prípade duševné zdravie detí. Opakovane poukázala na to, že medzi dievčatami je skoro sedemročný vekový rozdiel, ktorý sa čoraz viac prejavuje vo vzťahoch medzi nimi. V tejto súvislosti poukázala aj na to, že maloletá B. má prirodzenú preferenciu na ňu ako matku, pretože má nízky vek a je emočne na ňu naviazaná ako na primárny objekt. To, že deti nebudú intenzívne rozvíjať súrodenecké vzťahy počas celého týždňa neznamena, že tieto vzťahy zaniknú, resp. budú obmedzované alebo oklieštené. Naopak, úprava styku otca s maloletou B. od štvrtka do nedele každý druhý týždeň počas jeho starostlivosti o Q. napomáha rozvíjaniu súrodeneckých vzťahov počas týchto dní, kedy bude možné, aby sa každý z rodičov venoval obom deťom súčasne a vzájomne deti aj sebe v prostredí matky alebo otca. Je vysoko pravdepodobné až isté, že stúpajúcim vekom B. vzťah s otcom bude naberať na dôležitosť, teda dôjde k zmene pomerov, ktorá zmena bude mať podstatný charakter, aby aj maloletá B. bola zverená do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Vzhľadom na opísané si myslí, že nie je možné maloletú B. zveriť do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov a preferovať súrodenecké väzby pred stabilizáciou prostredia výchovy maloletej pred ďalším zvyšovaním nárokov na adaptačné kapacity jej osobnosti, ktoré sa pozvoľna vyčerpávajú. Osobné ambície rodičov vo vzťahu k tomuto dieťaťu je potrebné prispôbiť individuálnemu záujmu práve tohto dieťaťa. Konštatovala, že otec nemá čas dostatočne sa venovať mladšej B. a suplovanie starostlivosti sestrou, ktorá tiež radšej trávi čas s rovesničkami, nemôže v žiadnom prípade nahradiť starostlivosť otca. Vo vzťahu k prejavenej názoru maloletej B. uviedla, že maloletá nevie, čo je striedavá starostlivosť, nevie, čo je týždeň, chce byť so sestrou Q., ktorá zas na druhej strane s ohľadom na vek má už úplne iné záujmy a inak trávi voľný čas, či prípravu na vyučovanie. Je toho názoru, že vzhľadom na nastolené otázky vo vzťahu k vhodnej forme starostlivosti o B., bolo zo strany súdu namiesto nariadiť znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctvo, odvetvie klinická psychológia detí a dospelých. Vo vzťahu k určeniu výživného, resp. jeho následnému neurčeniu uviedla, že rozhodnutie súdu nezodpovedá schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom rodičov, ako ani odôvodneným potrebám detí. Nesúhlasila so záverom súdu prvej inštancie, že nepreukázala výdavky na deti a s poukazom na rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 29.4.2016 sp. zn. 8 CoP 433/2015 uviedla, že všeobecne známe skutočnosti čo do rozsahu odôvodnených potrieb maloletých detí nie je potrebné osobitne dokazovať. Výživné vo výške 130 Eur mesačne pre Q. a 70 Eur pre B. nerešpektuje zaužívanú súdnu prax, podľa ktorej by povinný rodič mal platiť výživné spolu na všetky deti v rozsahu 25% - 30% jeho čistého príjmu (rozsudok Krajského súdu Trnava sp. zn. 24CoP 64/2017 zo 14.6.2017) a takúto sumu výživného môže otec zo svojho príjmu uhradiť bez toho, aby ohrozil uspokojovanie svojich základných životných potrieb. Nesúhlasila s neurčením výživného od otca počas trvania striedavej osobnej starostlivosti, ktoré prichádza do úvahy v prípade, ak obaja rodičia majú približne rovnaké pomery a tiež dĺžka osobnej starostlivosti rodičov je rovnaká. V tomto prípade sú majetkové (finančné) pomery rodičov rozdielne, keďže otec má vyšší mesačný príjem. Práve z toho dôvodu, aby aj ona v čase, keď sú deti v jej osobnej starostlivosti, mohla im zabezpečiť rovnaké podmienky, ako v čase, keď sú u otca, bolo by správne a spravodlivé, aby súd uložil otcovi povinnosť prispievať výživným za predpokladu, že potvrdí výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie o zverení oboch maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti. V tejto súvislosti poukázala na ustanovenie § 62 Zákona o rodine a rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 14CoP 70/2017 zo 16.1.2018. V prípade striedavej osobnej starostlivosti

oboch maloletých detí navrhla, aby súd zaviazal otca prispievať na výživu maloletej Q. 100 Eur mesačne a maloletej B. 50 Eur mesačne.

3. Otec maloletých detí sa k odvolaniu matky nevyjadril.

4. Kolízny opatrovník maloletých detí sa k odvolaniu matky nevyjadril.

5. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 tohto zákonného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

6. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zverení maloletých detí Q. a B. do striedavej osobnej starostlivosti rodičov spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v rozsahu vyplývajúcom z § 379 CSP s tým, že nie je odvolacími dôvodmi viazaný podľa § 66 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych zákonných ustanovení Zákona o rodine a zákonne rozhodol, keď maloleté deti zveril do striedavej osobnej starostlivosti rodičov s týždenným intervalom. Súd prvej inštancie vykonal všetky dôkazy významné pre rozhodnutie o výchove maloletých detí, v súlade s § 191 ods. 1 CSP vyhodnotil dôkazy, prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, preto je odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie o zverení maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti rodičov presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Odvolací súd je toho presvedčený, že v priebehu konania na súde prvej inštancie boli nepochybne zistené a preukázané všetky skutočnosti podstatné pre rozhodnutie o striedavej osobnej starostlivosti rodičov o maloleté deti Q. a B. na čas do rozvodu manželstva, v dôsledku čoho ani odvolací súd nemal pochybnosti o správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie a zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi a teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech, resp. nevyhovenie návrhu v konaní. Úvaha súdu prvej inštancie vychádza zo správnych skutkových zistení a na nich nadväzujúce právne závery, ktoré zjavne nie sú svojvoľné, neudržateľné a ani neboli prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd dodáva, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie. Súd prvej inštancie sa dôsledne a precízne vysporiadal so všetkými podstatnými skutočnosťami týkajúcich sa striedavej osobnej starostlivosti rodičov o maloleté deti na čas do rozvodu manželstva rodičov, ako aj s námietkami rodičov, ktoré tvorili ich obranu už v priebehu konania na súde prvej inštancie. Odvolací súd ďalej konštatuje, že rozsudok súdu prvej inštancie o zverení maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti rodičov obsahuje náležitosti rozsudku podľa § 220 ods. 2 CSP a dodáva, že len odlišný názor účastníka vo vzťahu k hodnoteniu dôkazov a úvahám súdu uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku nečiní rozhodnutie nezákonným a nepreskúmateľným.

7. Odvolací súd na vysvetlenie dodáva, že striedavá osobná starostlivosť rodičov o maloleté deti je prelomový spôsob osobnej starostlivosti, ktorý zohľadňuje právo obidvoch rodičov na výchovu dieťaťa. Striedavá osobná starostlivosť zabezpečuje dieťaťu primeraný kontakt s obidvoma rodičmi, redukuje porozvodovú traumatizáciu detí, resp. obdobie po prerušení spolužitia rodičov, prispieva k citovej vyrovnanosti a zdravému psychickému vývoju. Striedavá starostlivosť sa na základe skúseností viacerých krajín (Česká republika, Nemecko, Nórsko) ukazuje ako najlepšia a najefektívnejšia forma starostlivosti o deti v prípade rozpadu rodiny. Aj zákonodarca však vo všeobecnej časti dôvodovej správy dodáva, že striedavá osobná starostlivosť nie je vhodná pre každé dieťa, ani pre každého rodiča. Súd musí pri všetkých prípadoch rozhodovania o výkone rodičovských práv a povinností, teda nie len pri rozhodovaní o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti, rešpektovať právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy musí prihliadať na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia, ako aj na schopnosť rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd musí

dbať o to, aby sa rešpektovalo právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby sa rešpektovalo právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi. Striedavú osobnú starostlivosť je možné aplikovať aj vtedy, ak jeden z rodičov blokuje snahu druhého rodiča o uzavretie dohody tým, že s ňou nesúhlasí. Aj keď striedavá osobná starostlivosť predpokladá zo strany rodičov predovšetkým toleranciu, spoločnú vôľu a schopnosť spolu komunikovať a spolupracovať (najmä nezapájať dieťa do svojich vzájomných problémov), súd nesmie na spôsob tejto výchovy rezignovať už vtedy, keď jeden z rodičov s týmto spôsobom výchovy „pro forma“ nesúhlasí. Ak je takýto nesúhlas len obštrukčný a ničím neodôvodnený, resp. nemá vo vzťahu k výchove dieťaťa relevanciu, súd nemôže oň oprieť svoje rozhodnutie. Ak jeden z rodičov nie je ochotný spolupracovať a komunikovať s druhým rodičom, je dôležitou otázkou, prečo mu chýba ochota a vyspelosť v záujme maloletého dieťaťa participovať s druhým rodičom na výchove dieťaťa a spolupracovať s ním. Zverenie dieťaťa do výlučnej osobnej starostlivosti jednému z rodičov nesmie byť výrazom ústupku vzájomnej rivalite rodičov, ktorá len sleduje „boj o dieťa“, prípadne nízke pohnútky jedného rodiča ubližovať druhému rodičovi prostredníctvom vlastného dieťaťa. Súdy môžu a majú využívať prostriedky poskytované Zákonom o rodine (napomenutie rodiča, či zásah do rodičovských práv), ktorými môžu postihovať toho z rodičov, ktorý, či už zámerne alebo z neobľúbivosti, marí verejný záujem na riadnej výchove a rozvoji osobnosti dieťaťa. Ak ide o iracionálny alebo nepreskúmateľný dôvod, na ktorom je založený nesúhlas rodiča so striedavou osobnou starostlivosťou, alebo sa v konaní preukáže, že ide o nesúhlas spočívajúci v dôvode, ktorý preukázateľne nemá negatívny vplyv na záujem dieťaťa, súd nemôže na tomto nesúhlase založiť rozhodnutie, ktorým návrhu na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti nevyhovie (nález Ústavného súdu ČR z 23.2.2010 sp. zn. III US 1206/09).

8. Odvolací súd zdôrazňuje, že právna úprava rodičovských práv a povinností vyplývajúca zo Zákona o rodine, ako aj z Dohovoru o právach dieťaťa, je zásadne koncipovaná na rovnoprávnom postavení oboch rodičov (§ 28 ods. 2 Zákona o rodine), čomu korešponduje právo dieťaťa na starostlivosť oboch rodičov s vylúčením akýchkoľvek nezákonných zásahov (čl. 7, 8 Dohovoru o právach dieťaťa). V zmysle čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi, musí byť záujem dieťaťa. Pre akékoľvek rozhodnutie súdu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností je teda podstatným posúdenie najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa, pričom nejde o otázku skutkovú, ale o právne posúdenie veci s tým, že záujem dieťaťa nie je možné zamieňať so subjektívnymi predstavami rodičov o realizácii ich výchovného pôsobenia, teda s ich predstavou o výkone rodičovských práv a povinností. Rovnako zdôrazňuje, že záujmom dieťaťa nepochybne je, aby bolo predovšetkým v starostlivosti obidvoch rodičov a len, ak to nie je možné, tak v starostlivosti toho z rodičov, ktorý má na to lepšie predpoklady. Obaja rodičia majú rovnaké rodičovské práva a povinnosti, ktoré im vznikli zo zákona narodením dieťaťa, preto obaja majú aj rovnaké právo podieľať sa na výchove dieťaťa, pokiaľ na ich strane neexistuje okolnosť, ktorá ich zo starostlivosti o dieťa vylučuje v tom smere, že ohrozuje stabilitu výchovného prostredia, prípadne je v priamom rozpore so záujmom dieťaťa (nespôsobilosť rodiča vychovávať dieťa je daná najmä jeho zdravotným stavom, fyzickým alebo psychickým, nevhodným výchovným prostredím alebo neexistujúcim, nedostatočným alebo nevhodným prostredím domácnosti rodiča atď.). Pokiaľ niektorý z rodičov nerešpektuje práva druhého rodiča, ako aj práva maloletého dieťaťa, sú tu vážne pochybnosti o výchovnej spôsobilosti takéhoto rodiča. Hmotnoprávnymi podmienkami pre nariadenie striedavej starostlivosti vyplývajúcimi z § 24 ods. 2 Zákona o rodine sú, že obidvaja rodičia sú spôsobilí dieťa vychovávať, obidvaja majú o osobnú starostlivosť o dieťa záujem, striedavá starostlivosť je v záujme dieťaťa a takýmto spôsobom budú lepšie zaistené potreby dieťaťa. Súd nemôže, a to ani pri rešpektovaní práv dieťaťa, poskytnúť ochranu zneužívania práva jedného rodiča na úkor druhého rodiča, pretože by tak dochádzalo k diskriminácii, pričom ochrana pred diskrimináciou je ťažiskovým ustanovením, ktorým čl. 14 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podmieňuje výklad všetkých ostatných článkov Dohovoru. Ak schopnosť rodiča spolupracovať s druhým rodičom pri výchove dieťaťa nie je bez zjavného dôvodu naplnená, potom je takýto rodič výchovne nespôsobilý.

9. Súd prvej inštancie sa uvedenými princípmi právnej úpravy rodičovských práv a povinností (výchova) zaoberal dôsledne a vykonaním, ako aj zhodnotením všetkých relevantných dôkazov pre všestranné objasnenie skutočností, ktoré charakterizujú osoby rodičov a ich postoje, zistil spoľahlivý podklad pre záver, že obaja rodičia sú rovnocenní z hľadiska osobnostného, emocionálneho a intelektuálneho potenciálu, preto je výchova maloletých detí Q. a B. formou striedavej osobnej starostlivosti oboch

rodičov optimálna pri zohľadnení citovej väzby detí k rodičom. Súd prvej inštancie náležite zdôvodnil, na základe ktorých dôkazov rozhodol o zverení maloletých detí do striedavej starostlivosti rodičov napriek čiastočnému nesúhlasu matky vo vzťahu k maloletej B. prezentovaného v priebehu celého konania na súde prvej inštancie a jeho úvaha, že striedavá starostlivosť s týždenným intervalom u oboch maloletých detí je v ich najlepšom záujme a rešpektuje aj vôľu maloletých detí, ktorú prezentovali pred kolíznym opatrovníkom tak, že súčasná forma striedavej starostlivosti (deti sú u otca jeden týždeň od utorka do štvrtka a ďalší týždeň od štvrtka do soboty) im nevyhovuje.

10. K odvolacej námietke matky ohľadom vôle maloletých detí Q. a B. odvolací súd konštatuje, že deti sú vo veku (12 rokov Q. a 5,5 roka B.), v ktorom sa stabilita ich zásadných názorov a vôle priebežne formuje a mení v závislosti od aktuálnych vonkajších vplyvov a krátkodobých subjektívnych pocitov, ktoré prirodzene vnímajú v rodine matky vo vzťahu k otcovi a naopak, v dôsledku čoho môže ich vôľa reálne podliehať zmene v závislosti od týchto faktorov. Súd prvej inštancie citlivo zvážil dosah prejavenej vôle staršej dcéry Q. s ohľadom na jej vek, rozumovú ale aj emocionálnu vyspelosť a následne správne prijal a vyhodnotil názor mladšej dcéry B. primerane jej rozumovej vyspelosti (dieťa nevie čo znamená týždeň) akceptujúc jej želanie byť spolu so staršou sestrou. Súd prvej inštancie v súlade s Dohovorom o právach dieťaťa postupoval diferencovane so zreteľom na rozdielnu úroveň rozumovej vyspelosti detí vnímať priebeh konania so záverom, že názor maloletej Q. (12 rokov) vo vzťahu k striedavej osobnej starostlivosti je plne relevantný a na strane mladšej dcéry B. zohľadnil subjektívny faktor, ktorým je silná citová väzba na staršiu sestru, čo nepochybne možno považovať za úzke prepojenie na striedavú starostlivosť v rovnakom intervale aj u maloletej Barbory.

11. Vo vzťahu k odvolacej námietke matky, že súd prvej inštancie mal vykonať znalecké dokazovanie, odvolací súd dodáva, že výber dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať, je výlučne na súde, ktorý musí dbať na to, aby nevylúčil taký dôkaz, ktorý má potenciál preukázať rozhodný skutkový poznatok tvrdený účastníkmi, ak tento skutkový poznatok nebude preukazovať iným dôkazom. Odvolací súd dospel k záveru, že ani v priebehu odvolacieho konania nevznikla potreba vykonať dôkaz nariadením znaleckého dokazovania, pretože súd prvej inštancie skutočný stav potrebný pre rozhodnutie o výchove maloletých detí spoľahlivo zistil inými dôkaznými prostriedkami (§ 185 ods. 1 CSP a § 36 CMP).

12. K ostatnej odvolacej argumentácii matky odvolací súd poznamenáva, že práve medzi rodičmi, ktorí nie celkom dobre komunikujú, je striedavá starostlivosť podnetom a motiváciou na to, aby sa snažili spolu čo najviac kooperovať, pretože práve striedavá starostlivosť núti rodiča, ktorý nebol tejto forme naklonený a na ktorého strane chýba ochota komunikovať, aby svoje správanie zmenil v záujme svojho dieťaťa. Podľa preskúmaného spisu je zrejmé, že v tomto prípade tak, ako to vyplynulo z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie, nešlo o také dôvody zo strany matky, ktoré by bránili súdu rozhodnúť o výchove detí formou striedavej osobnej starostlivosti v rovnakom týždennom intervale. Striedavá starostlivosť kladie na rodičov vysoké ľudské a osobnostné požiadavky, ak ich však dokážu rodičia kultivovane zvládnuť, potom výrazne zvyšujú predpoklad, že láskyplný a produktívny vzťah detí k obojmu rodičovi zostane zachovaný. Námietky nesúhlasu matky s rovnakým intervalom striedania u maloletej B. nespočívajú v dôvode, ktorý by preukázateľne mal (mohol mať) negatívny vplyv na záujem dieťaťa a momentálna neschopnosť, resp. nedostatočná motivácia rodičov dohodnúť sa na prospešných pravidlách fungovania striedavej starostlivosti je odstrániteľná vzhľadom na intelekt rodičov a navyše striedavú starostlivosť nevylučuje ani eventuálny rozdielny výchovný prístup rodičov a ich odlišné povahové vlastnosti, pretože takýto model starostlivosti by bol prítomný aj v prípade matkou navrhovaného intervalu striedania u maloletej B..

13. Odvolací súd marginálne poznamenáva, že najideálnejším riešením výkonu rodičovských práv a povinností stále zostáva úprava uzavretím dohody rodičov, pretože relatívna voľnosť pri formulovaní dohody poskytuje rodičom dostatočný priestor na to, aby aj v otázkach striedavej osobnej starostlivosti sa mohli slobodne dohodnúť podľa špecifických podmienok a záujmov detí. Ani v tomto konkrétnom prípade nič nebráni rodičom, aby následne v praktickom živote súdom upravený interval striedania dohodou modifikovali podľa potrieb a želania maloletých detí, ako aj ich samotných. Odvolací súd apeluje na oboch rodičov, aby vzájomnou toleranciou, úctou a bez presadzovania vlastných záujmov hľadali vždy cestu smerujúcu k dohode, pretože striktná úprava súdom reálne nemôže reagovať na všetky rôzne situácie, ktoré môžu vzniknúť a budú vyžadovať flexibilný prístup rodičov, noťa bene interval striedania upravený autoritatívnym spôsobom (rozhodnutím súdu aj s ohľadom na bežné sviatky a

školské prázdniny) by v takýchto prípadoch mal ustúpiť dohode rodičov s dôrazom na najlepší záujem maloletých detí.

14. Z týchto dôvodov odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o zverení maloletej Q. a maloletej B. do striedavej osobnej starostlivosti rodičov s týždenným intervalom a výroku o osobitnom režime striedavej starostlivosti podľa § 387 ods. 1 CSP, v odôvodnení sa obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, na zdôraznenie správnosti rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody podľa § 387 ods. 2 CSP a v odôvodnení sa vysporiadal s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní matky podľa § 387 ods. 3 vety druhej CSP.

15. Podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

16. Podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

17. Podľa § 391 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Ak bolo rozhodnutie zrušené, a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu. Ak odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a vráti mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je povinný v odôvodnení rozhodnutia uviesť aj to, ako má súd prvej inštancie vo veci ďalej postupovať.

18. Odvolací súd posúdením všetkých relevantných skutočností vo vzťahu k vyživovacej povinnosti otca voči maloletým deťom Q. a B. od 31.10.2017, resp. na čas striedavej osobnej starostlivosti sa neriadil dôsledne ustanovením § 180 CSP a ustanovením § 36 CMP, keď nezistil všetky okolnosti významné pre rozhodnutie o vyživovacej povinnosti voči maloletým deťom, pretože dôsledne nezistil zárobkové schopnosti a možnosti, ani majetkové pomery rodičov, lebo nevyžiadal odpisy mzdových listov od príslušných zamestnávateľov, uspokojil sa iba s tvrdením rodičov pri rozhovore s kolíznym opatrovníkom, kde matka uviedla, že orientačne má čistý mesačný príjem 600 Eur a otec priznal príjem 1.050 Eur a rozhodol na pojednávaní 29.5.2018 bez toho, aby mal k dispozícii listinné dôkazy o príjme rodičov napriek tomu, že je evidentný nepomer v príjmových pomeroch rodičov v prospech otca. Súd prvej inštancie dôsledne nevyhodnotil ani rozsah odôvodnených potrieb maloletých detí.

19. Odvolací súd vo vzťahu k vyživovacej povinnosti počas striedavej starostlivosti konštatuje, že podľa § 62 ods. 6 Zákona o rodine, súd sa vždy musí vysporiadať s otázkou výživného pre dieťa. Zákon nechápe ako pravidlo, že sa výživné neurčí. Súd je povinný zistiť si sám všetky okolnosti relevantné pre rozhodnutie a rozhodnúť v záujme dieťaťa. Nevyhnutne aj v prípade striedavej starostlivosti je prvým krokom pri určovaní výživného vyčíslenie mesačných nákladov na dieťa a až potom, čo súd ustáli, aká čiastka predstavuje mesačné potreby dieťaťa, môže rozhodnúť o tom, v akom pomere medzi rodičov plnenie tejto vyživovacej povinnosti rozdelí. Jedným z možných variantov je rozdelenie takto zosumarizovaných nákladov na dieťa medzi rodičov podľa kritérií ustanovených v Zákone o rodine (§ 62 a nasl.) v pomere vyplývajúcom najmä z ich možností, schopností a majetkových pomeroch a s ohľadom na dĺžku času, ktorý sa bude každý z rodičov o dieťa osobne starať. Súd môže určiť, ktorý z rodičov bude hradiť potreby dieťaťa tretím osobám (školné, stravné v škole, odplata za školský klub, krúžky, cestovné náklady a pod.), inak sa môže stať, že jeden z rodičov bude striedavú starostlivosť zneužívať na neplnenie si vyživovacej povinnosti. Ďalšou možnosťou je, že súd určí povinnosť plniť výživné jednému z rodičov do rúk druhého rodiča (pričom pri jeho určení prihliadne na čas osobnej starostlivosti o dieťa oboch) a v odôvodnení rozsudku uvedie, že tak rozhodol zároveň o povinnosti platiť dieťaťu bežné potreby tretím osobám (školné, šeky, krúžky a pod.). Do úvahy prichádza tiež možnosť, že sa výživné na dieťa bude podľa rozhodnutia súdu kumulovať na osobitnom účte, a teda rodičia, ktorý by mali obaja prístup k účtu bežného výživného, by sa pri hospodárení navzájom kontrolovali, čím by sa zachovala transparentnosť pri hospodárení s prostriedkami výživného. Výnimočne súd môže rozhodnúť aj tak, že výživné sa neurčuje v prípade zverenia dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti.

20. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie vydal nepreskúmateľné rozhodnutie o výživovacej povinnosti rodičov voči maloletým deťom od 31.10.2017, resp. počas striedavej osobnej starostlivosti do rozvodu manželstva, ktorým postupom znemožnil účastníkom konania uskutočňovať im patriace procesné práva, teda relevantne argumentovať v odvolacom konaní, čím došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces a nedostatočne zistil skutočný stav veci, pričom takéto nedostatky nie je možné napraviť v konaní pred odvolacím súdom, musel odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o výživnom zrušiť podľa § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP a vrátiť vec súdu prvej inštancie v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 391 ods. 1 CSP.

21. Po vrátení veci bude úlohou súdu prvej inštancie dostatočne zistiť skutočný stav veci v naznačenom smere, vysporiadať sa so všetkými odvolacími dôvodmi matky vo vzťahu k reálnym zárobkovým schopnostiam a možnostiam, ako aj majetkovým pomerom rodičov, dôsledne zistiť čiastku predstavujúcu mesačné potreby detí a následne rozhodnúť o výživnom od 31.10.2017 do budúca, resp. do nadobudnutia právoplatnosti výroku o rozvode manželstva rodičov v súlade s § 62 a nasl. Zákona o rodine. Rovnako bude povinnosťou súdu prvej inštancie v prípade určenia výživného rozhodnúť o dlhu na výživnom od 31.10.2017 a svoje rozhodnutie v tejto časti jednoznačne odôvodniť v súlade s § 220 ods. 2 CSP tak, aby rozhodnutie a úvahy, ktorými sa riadil pri rozhodovaní, boli spätne preskúmateľné, logicky správne a presvedčivé.

20. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 3 vety druhej CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).